

F.A.Q. Informatiebijeenkomst Innovatiecall 2025

IOP Woningbouw - Programmalijn 3 Innovatieve Oplossingen

Inleiding

Dit document omvat antwoorden op vragen die zijn gesteld tijdens de informatiebijeenkomst van de Innovatiecall 2025 van Programmalijn 3 van het Innovatie en Opschalingsprogramma Woningbouw. Heb je nog vragen over de innovatiecall die hieronder niet worden geadresseerd? Mail dan naar woningbouw@tkibt.nl.

Vragen en antwoorden

1. Is er binnen deze innovatiecall ruimte om naast de primaire doelgroep ook andere sectoren in de inzending op te nemen?

Bij de ontwikkeling van een woninglocatie is het mogelijk om andere partijen te betrekken. Zoals tijdens de bijeenkomst werd opgemerkt kunnen dergelijke partijen, zoals partijen uit de industrie, een substantiële bijdrage leveren aan netbewust- en/of waterbewust bouwen. Daarbij is het wel van belang om doel van het Innovatie en Opschalingsprogramma Woningbouw scherp te houden. De samenwerking moet gericht zijn op het wegnemen of verminderen van structurele belemmeringen in de woningbouw, zodat omgevingsfactoren minder een belemmering vormen en er sneller, meer, duurzame en betaalbare woningen worden gerealiseerd.

2. Welke organisaties worden gerekend tot onderzoeksorganisaties?

Een onderzoeksorganisatie is een entiteit (zoals universiteiten of onderzoeksinstituten, agentschappen voor technologieoverdracht, innovatie-intermediairs, entiteiten voor fysieke of virtuele onderzoeksgerichte samenwerking), ongeacht haar rechtsvorm (publiek- of privaatrechtelijke organisatie) of financieringswijze, die zich in hoofdzaak bezighoudt met het onafhankelijk verrichten van fundamenteel onderzoek, industrieel onderzoek of experimentele ontwikkeling, of met het breed verspreiden van de resultaten van die activiteiten door middel van onderwijs, publicaties of kennisoverdracht¹.

3. Maakt het uit welk type organisatie als penvoerder optreedt?

De innovatiecall bevat geen aanvullende voorwaarden voor of onderscheid naar het type organisatie dat penvoerder is. Elk type organisatie kan namens een consortium optreden als penvoerder, mits deze partij door de andere partijen binnen het consortium aangewezen is om namens het betreffende consortium als penvoerder op te treden.

4. Tot welk type organisatie worden netbeheerders gerekend binnen deze innovatiecall?

Netbeheerders behoren binnen deze innovatiecall tot de categorie 'ondernemer'². Alle acht (landelijke en regionale) netbeheerders in Nederland zijn privaatrechtelijke rechtspersonen.

5. Is het toegestaan dat een overheid als cofinancier optreedt?

Overheden mogen geen subsidie ontvangen maar wel in-kind meedoen als partner in het project. Door een overheid ingebrachte in-kind bijdragen tellen wel mee voor de totale projectomvang, maar zijn niet subsidiabel binnen deze innovatiecall.

¹ Uitvraag Innovatieprojecten IOP Woningbouw Programmalijn 3, p. 8 onder 3.2.1 Type organisaties

² Uitvraag Innovatieprojecten IOP Woningbouw Programmalijn 3, p. 8 onder 3.2.1 Type organisaties

6. Is het toegestaan dat een consortium bestaat uit twee eenmanszaken?

Nee, een consortium mag niet enkel bestaan uit twee eenmanszaken. Om voor honorering in aanmerking te komen dienen minimaal één onderzoeksorganisatie en één ondernemer deel te nemen aan het inschrijvend consortium³. Een eenmanszaak kan wel als kleinbedrijf deelnemen aan een consortium. Een consortium mag wel bestaan uit twee eenmanszaken én een onderzoeksorganisatie (en eventueel nog andere partijen).

7. Wat is het maximale subsidiepercentage voor kennisinstellingen? Zijn er situaties waar zij niet het maximale percentage krijgen?

Instellingen voor onderzoek en kennisinstellingen die kwalificeren als onderzoeksorganisatie, zoals vastgelegd in de Kaderregeling O&O&I⁴ kunnen tot 100% financiering ontvangen⁵. Daarbij gaat het om kerntaken van die organisaties, zoals vastgelegd in de Mededeling Staatssteun 2016⁶, namelijk:

- Opleiding met het oog op meer en beter gekwalificeerd menselijk kapitaal;
- Het verrichten van onafhankelijk onderzoek en ontwikkeling met het oog op meer kennis en een beter inzicht, daaronder begrepen samenwerking bij onderzoek en ontwikkeling;
- De verspreiding van onderzoeksresultaten.

Onder onafhankelijk onderzoek en ontwikkeling kan experimentele ontwikkeling vallen, zoals opgenomen in de Kaderregeling O&O&I.

Als projectactiviteiten van onderzoeksorganisaties en kennisinstellingen niet behoren tot hun kerntaken, kunnen deze worden aangemerkt als economisch van aard. In dat geval kwalificeert een dergelijke organisatie als onderneming en kunnen deze activiteiten worden vrijgesteld onder artikel 25, experimentele ontwikkeling, van de Algemene Groepsvrijstellingsverordening (AGVV)⁷ en volgt het eenzelfde redenering als ondernemingen om te komen tot een maximaal steunpercentage.

8. Hoe wordt het subsidiepercentage van 70% per project precies berekend, is er een rekenvoorbeeld beschikbaar?

In onderstaande voorbeelden bestaat een consortium uit drie partners: een kennisinstelling, een klein bedrijf en een middelgroot bedrijf. Alle partners vragen subsidie aan binnen de toegestane percentages. Er worden twee berekeningen gemaakt:

Organisatie:	Kennisinstelling	Klein bedrijf	Middelgroot bedrijf	Totalen
Kostenvergoeding:	100%	60%	50%	
Subsidiabele kosten (k€):	300	100	200	600
Subsidie (k€):	300	60	100	460
Percentage subsidie:				450/600 = 76,7%

Figuur 1: Voorbeeldberekening 1

³ Uitvraag Innovatieprojecten IOP Woningbouw Programmalijn 3, p.8 onder 3.2.1 Type organisaties

⁴ Kaderregeling O&O&I

⁵ Uitvraag Innovatieprojecten IOP Woningbouw Programmalijn 3, p. 9 onder 3.3.2 Subsidiepercentages

⁶ Mededeling Staatssteun 2016

⁷ AGVV

Organisatie:	Kennis-instelling	Klein bedrijf	Middelgroot bedrijf	Totalen
Kostenvergoeding:	100%	60%	50%	
Subsidiabele kosten (k€):	185	175	240	600
Subsidie (k€):	185	105	120	410
Percentage subsidie:				410/600 = 68,3%

Figuur 2: Voorbeeldberekening 2

In voorbeeldberekening 1 is het subsidiepercentage te hoog, het totale subsidiepercentage over het gehele project is meer dan 70%. In voorbeeldberekening 2 is het percentage goed, het totale subsidiepercentage over het gehele project is minder dan 70%.

9. Wat zijn de betalingsvoorwaarden voor de subsidie en op welk moment vindt bevoorschotting plaats?

80% van de subsidie wordt uitgekeerd bij aanvang van de start van de uitvoering van het project en het resterende bedrag (20%) na afloop van het project⁸.

10. Wat wordt in deze regeling verstaan onder de start van het project? Wordt de startdatum van het project bepaald op het moment van de uitwerkingsfase of op het moment dat de uitvoering daadwerkelijk begint?

De volgorde is als volgt:

- 1) Voorstel voor een innovatieproject indienen, inclusief concept samenwerkingsovereenkomst, inclusief geschatte startdatum (indiening uiterlijk 12 december 2025, 12.00 uur)
- 2) Honorering innovatieproject door het ministerie van VRO
- 3) Projectconsortium bepaalt zelf de definitieve startdatum; deze moet liggen tussen de datum van honorering en 2 maanden later, maar in ieder geval in het eerste kwartaal van 2026
- 4) Project mag starten vanaf deze startdatum
- 5) Uiterlijk 2 maanden na honorering: indienen getekende samenwerkingsovereenkomst, waarin de definitieve startdatum wordt genoemd.

11. In hoeverre mag een bouwproject al in de richting van realisatie zijn opgestart en kosten hebben gemaakt voordat het project binnen deze regeling wordt ingediend, en hoe verhoudt dit zich tot de subsidiariteit van de bouwactiviteiten?

We maken hier onderscheid tussen het bouwproject en het innovatieproject.

Het bouwproject mag zijn opgestart in de richting van realisatie, maar kosten die voor het bouwproject gemaakt zijn vóór de officiële startdatum zijn sowieso niet subsidiabel.

Alleen kosten binnen de periode van het innovatieproject zijn subsidiabel, en daarvan alleen de kosten die in het ingediende innovatievoorstel genoemd zijn. Dat kunnen niet de kosten van het 'normale' werk van het bouwproject zijn, want daar is het innovatieproject niet voor nodig. Alleen de kosten die met de innovatie samenhangen (dat zijn zgn. 'extra kosten') zijn subsidiabel. Daarbij wordt aangetekend dat het niet toegestaan is om deze 'extra kosten' aan de opdrachtgever van het bouwproject door te berekenen.

12. In hoeverre volstaat voor indiening een intentieverklaring of conceptondertekening als het niet haalbaar is om het consortiumcontract met overheid en partners volledig te laten ondertekenen vóór 12 december?

Van ieder inschrijvend consortium wordt vereist dat zij een samenwerkingsovereenkomst opstellen waarin afspraken worden gemaakt over de onderlinge samenwerking en uitvoering van het innovatieproject⁹. De conceptversie van de overeenkomst dient meegestuurd te worden bij indiening, deze hoeft op dat moment nog niet ondertekend te zijn.

⁸ Uitvraag Innovatieprojecten IOP Woningbouw Programmalijn 3, p. 14 onder 4.4 Financiële randvoorwaarden

⁹ Uitvraag Innovatieprojecten IOP Woningbouw Programmalijn 3, p. 9 onder 3.2.3 Samenwerkingsovereenkomst

13. Welke bewijslast is vereist om cofinanciering en specifiek voor de innovatie gemaakte uren aan te tonen, en hoe wordt dit gecontroleerd?

Het is vereist om de gemaakte kosten te administreren, dus registratie van uren en facturen is vereist. Die hoeven niet aan de subsidieverstrekker te worden verstrekt. Wel stuurt iedere projectpartner halfjaarlijks een overzicht van de gemaakte kosten, niet als hard bewijs van gemaakte kosten, maar om de voortgang en consistentie van het project te monitoren¹⁰. Wanneer een partij meer dan €125.000,- subsidie ontvangt, stuurt deze na afronding van het innovatieproject een controleverklaring van de accountant toe. Bij minder dan €125.000,- subsidie is een directieverklaring voldoende. Het is mogelijk dat na het einde van het innovatieproject een steekproef wordt gedaan om de correctheid van de financiële administratie van het project na te gaan.

14. Hoe wordt omgegaan met intellectueel eigendom dat ontstaat uit de bouw- of ontwikkelactiviteiten binnen het project?

Open innovatie en open acces zijn kernprincipes van Programmalijn 3 en de innovatiecall 2025. Open access staat voor het proactief delen en breed verspreiden van generieke kennis en innovaties, ontwikkeld tijdens de uitvoering van de gehonoreerde projecten, met derden. Deze kennis wordt op een eerlijke, redelijke en niet-discriminerende manier beschikbaar gesteld via TKI Bouw en Techniek aan derden via bijvoorbeeld conferenties, publicaties (waaronder op LinkedIn en website TKI BT en mogelijk VolkshuisvestingNederland.nl), open access-repositories, gratis of via opensource-software. Deelnemers aan innovatieprojecten zijn verplicht hieraan mee te werken. Om actieve kennisdeling verder te faciliteren, houden kennisinstellingen en onderzoeksorganisaties die deel uitmaken van consortia van innovatieprojecten onverminderd het recht hun eigen project- en programmaresultaten te publiceren¹¹.

15. Hoe wordt bij samenwerkingsprojecten omgegaan met de verdeling en eigendom van intellectueel eigendom, en welke afspraken zijn daarbij wenselijk of vereist?

Het is aan consortia om binnen het consortium hier onderling afspraken over te maken. Doorgaans wordt dit vastgelegd in de samenwerkingsovereenkomst van consortia, maar dit is niet verplicht.

16. Hoe wordt omgegaan met de situatie waarin een consortium tijdens de looptijd van het project uiteenvalt?

Als gedurende het project sprake is van wijzigingen in het consortium kan dit gevolgen hebben voor de uitvoering van een project. Wat er precies wijzigt, is primair aan de projectpartners. Bij uitval van één partner worden het werk en de kosten vaak opgevangen door óf de overige partners óf een nieuwe partner. Het kan ook zijn dat bepaalde activiteiten niet uitgevoerd zullen worden, wat tot budgetverlaging zal leiden. Per geval zal gezamenlijk worden gezocht naar een oplossing.

17. Waaraan moet worden voldaan om voor beoordeling in aanmerking te komen?

Om voor beoordeling in aanmerking te komen moet aan de volgende zaken zijn voldaan:

- Het innovatievoorstel is voor 12 december 2025 12:00 ingediend per e-mail naar woningbouw@tkibt.nl
- Het innovatievoorstel omvat bij indiening de volgende documenten:
 - o Inhoudelijk voorstel (als pdf)
 - o Financiële onderbouwing (als Excel)
 - o Concept samenwerkingsovereenkomst, als PDF
 - o MKB verklaring (indien van toepassing)
 - o Verklaring onderneming niet in moeilijkheden
- Een consortium bestaat uit minimaal één kennisinstelling en minimaal één bedrijf

¹⁰ Uitvraag Innovatieprojecten IOP Woningbouw Programmalijn 3, p. 10, onder 3.6 Voortgangsrapportages, rapportages deliverables en eindrapportage

¹¹ Uitvraag Innovatieprojecten IOP Woningbouw Programmalijn 3, p. 10 onder 3.4 Kennisdeling

- De maximaal toegestane subsidiepercentages per deelnemer kloppen
- De subsidieaanvraag betreft maximaal 70% van het totaal aan subsidiabele investeringen

18. In welke mate moeten de beoordelingscriteria, zoals innovativiteit, kwantitatief worden onderbouwd in het projectvoorstel?

Van belang is het zo goed mogelijk onderbouwen van de innovatie, zodat duidelijk wordt dat aan de beoordelingscriteria voldaan wordt. Hoe meer kwantitatieve informatie, hoe duidelijker die onderbouwing. Dat zal vaak schattingen en forecasts betreffen, want er zijn meestal geen harde cijfers. Kwantificering is geen doel op zich. Als het helpt om aannemelijk te maken dat aan een beoordelingscriterium voldaan wordt, is dat uiteraard aan te bevelen, dat maakt het voorstel sterker. Als er geen enkele kwantificering is, is dat op zichzelf geen reden om een voorstel af te wijzen.

19. Is het mogelijk om als partij zowel een voorstel voor netbewust bouwen als een voorstel voor waterbewust bouwen in te dienen?

Het is mogelijk om als partij deel te nemen aan verschillende inschrijvende consortia en voor beide onderdelen een voorstel in te dienen. Een aandachtspunt voor partijen is daarbij wel dat activiteiten niet twee keer gefinancierd kunnen worden.

20. Is het ook mogelijk om zowel netbewust bouwen als waterbewust bouwen in één projectvoorstel te combineren?

Ja dat kan.

21. Kan TNO, naast de rol binnen de call, ook als deelnemer/partner worden opgenomen in een consortium?

Ja, dat kan. Personen bij TNO die bij indieningen betrokken zijn, spelen geen rol in het programmamanagement. Bovendien voeren TNO en TKI Bouw en Techniek niet zelf de beoordelingen uit, daar is een beoordelingscommissie voor.

22. Naast de maximale projectduur van twee jaar, geldt er ook een minimale looptijd voor projecten?

Er geldt geen minimale looptijd voor projecten.

23. Hoe gedetailleerd moet de begroting zijn ten aanzien van toekomstige innovatie-uitgaven: volstaat een reële raming of moeten op voorhand offertes worden aangeleverd, ook als deze mogelijk niet meer actueel zijn tijdens de projectuitvoering?

Het detailniveau van de begroting blijkt uit de in te vullen Excel-tabel, die bij de uitvraag als Bijlage 2 gepubliceerd is. Daarnaast hoeft geen verdere financiële onderbouwing gestuurd te worden. Een zo realistisch mogelijke raming is voldoende.

24. Wanneer een substantieel deel van het budget wordt besteed aan uitbesteding van softwareontwikkeling aan een bedrijf, moet dit bedrijf dan als formele consortiumspartner worden opgenomen of kan het als onderaannemer worden behandeld?

Als de betreffende partij een inhoudelijke verantwoordelijkheid draagt, dan kan de partij als consortiumspartner deelnemen aan het project. Is dat niet wenselijk of haalbaar, dan kan de partij worden gezien als onderaannemer. In dat geval dient te worden voldaan aan marktconformiteit, ofwel Sound Financial Management. Als opdrachten €70.000,- of meer bedragen, dient te worden aangetoond dat er meerdere offertes zijn opgevraagd, dat uurtarieven marktconform zijn en waarom voor een specifieke offerte is gekozen. Als een partner aanbestedingsplichtig is, dient ook rekening te worden gehouden met de voor de desbetreffende partij aanbestedingsregels.

25. Dienen de projectkosten exclusief of inclusief btw te worden opgevoerd, en is dit afhankelijk van de positie of status van de penvoerder?

Projectkosten dienen inclusief btw te worden opgevoerd als de partij die de kosten maakt de btw niet kan verrekenen/compenseren. Projectkosten dienen exclusief btw te worden opgevoerd als de partij die de kosten maakt de btw wel kan verrekenen/compenseren.

26. Welke kostensoorten zijn in deze call subsidiabel, en in hoeverre zijn kosten voor kennisdisseminatie subsidiabel?

De volgende kostensoorten zijn in deze call subsidiabel:

- a) Personeelskosten: er zijn 3 standaardmethodes waarmee u uit kunt rekenen hoe hoog de kosten van een subsidieproject zijn:
 - a. Integrale kostensystematiek (IKS)¹²
 - b. Loonkosten plus vaste-opslag-systematiek¹³
 - c. Vast uurtarief van €60,00
- b) Materiaalkosten: bijkomende algemene kosten en andere operationele uitgaven, waaronder die voor materiaal, leveranties en dergelijke producten, die rechtstreeks uit het project voortvloeien.
- c) Afschrijvingskosten: kosten van apparatuur en uitrusting voor zover en zolang zij worden gebruikt voor het project, kosten van gebouwen en gronden voor zover en zolang zij worden gebruikt voor het project;
- d) Kosten derden: kosten van contractonderzoek, kennis en octrooien die op arm's length-voorwaarden worden gekocht bij of waarvoor een licentie wordt verleend door externe bronnen, alsmede kosten voor consultancy en gelijkwaardige diensten die uitsluitend voor het project worden gebruikt;

Kennisdisseminatie is ondersteunend aan het project. Kosten hiervoor zijn subsidiabel mits deze zijn toe te wijzen aan het project.

27. Welke activiteiten zijn er binnen deze innovatiecall subsidiabel?

Binnen de innovatiecall zijn alleen activiteiten die aan te merken zijn als experimentele ontwikkeling subsidiabel. Experimentele ontwikkeling kan prototyping, demonstraties, pilotontwikkeling, testen en validatie omvatten van nieuwe of verbeterde producten, procedés of diensten in omgevingen die representatief zijn voor het functioneren onder reële omstandigheden, met als hoofddoel verdere technische verbeteringen aan te brengen aan producten, procedés of diensten die niet grotendeels vaststaan. Dit kan de ontwikkeling omvatten van een commercieel bruikbaar prototype of pilot die noodzakelijkerwijs het commerciële eindproduct is en die te duur is om te produceren alleen met het oog op het gebruik voor demonstratie- en validatiedoeleinden. Onder experimentele ontwikkeling wordt niet verstaan routinematige of periodieke wijziging van bestaande producten, productielijnen, fabricageprocessen, diensten en andere courante activiteiten, zelfs indien die wijzigingen verbeteringen kunnen inhouden¹⁴.

28. Wordt de vorming van consortia verder gefaciliteerd en waar kunnen partijen zich hiervoor melden?

TKI Urban Energy kan ondersteuning bieden bij het opstellen van projectvoorstellen en het begeleiden van consortiumvorming rond netbewust bouwen. Voor meer informatie kun je contact opnemen met Pieter-Bas Franssens, Robin Quax of Alissa Valent. Voor contactgegevens, zie de website van [TKI Urban Energy](#).

TKI Deltatechnologie kan ondersteuning bieden bij het opstellen van projectvoorstellen en het begeleiden van consortiumvorming rond waterbewust bouwen. Voor meer informatie kun je contact opnemen met Ankie Bruens of Stephan van der Biezen. Voor contactgegevens, zie de website van [TKI Deltatechnologie](#).

¹² <https://www.rvo.nl/onderwerpen/subsidiespelregels/ez/iks>

¹³ <https://www.rvo.nl/onderwerpen/subsidiespelregels/ez/loonkosten-vaste-opslag>

¹⁴ Uitvraag Innovatieprojecten IOP Woningbouw Programmalijn 3, p. 9 onder 3.3.1 Activiteiten

29. Mag een partij een intermediair (zoals een partij die helpt bij het indienen van de subsidie) machtigen om in te dienen?

Ja, dat mag.

30. Moeten eenmanszaken ook een verklaring onderneming niet in moeilijkheden indienen?

Ja, eenmanszaken dienen ook een verklaring onderneming niet in moeilijkheden in te dienen.

Disclaimer

De hier getoonde informatie is zo goed mogelijk vastgesteld. Eventuele correcties en wijzigingen worden zo snel mogelijk gemeld.